

٢

24

21
22

کاشادب

گو ڈو کتھ

مضمون

غلام نبی نیال

اداکرشن رتیر

حسن (شخصیتہ کارنامہ)

کالیڈاس

نظم :-

زندگی ہند فراد

سارو شات

رؤسل پونپور

دینا ناتھ تادم

چمن لال چمن

غلام نبی فراق

شرف الدین شادق

غلام احمد کاش

سیجو و سیلانی

ننگوش تہ کچھوہ (شرو باقتہ)

غریبہ ہند کراتہ

اتیران

وتچہ تہ قند - وہ فا

غزل :- مکھن لال تمحو ، محمد ایوب بقیاب ، موتی لال نار

مروم غلام نبی عارض ، مکھن لال کنول

محمد امین کامل

اقسانہ :- پھلمک

ڈالو

او ہنری

غلام نبی شکر

غلام رسول شتوش

خولیم خط (علی محمد لون)

نامہ پیام شیم شیم مکھن لال جو پاپی کاجرو کنول عالیہ شتوش و لاندرا

ادبی صلاح کار دینا ناتھ تادم

علی محمد لون

امین کامل

مینی زروش

حسرت گڈھ

انٹھای مشیر

ایڈیٹر :-

غلام رسول شتوش

خط و کتابت گیتہ :-

حسرت گڈھ - میر محلہ سرنگر ۲

شہر روہ پور

۶۰ پویشہ

سالانہ

نیمہ

کاشترین ادبین تہ شاعرین ہنر زہ دہ
 کاشترین پیر سیری نگین ہنر ۲۳ تہ ۲۴ - اکتوبر
 کاشترین ہنر سید شہر کتہ کشیر ہندین تمام
 علاقہ ہندی نمایندہ شریک کاشترینک اہتمام اوس
 دیکھ کر ہرگز اس کے طرفہ سید مت، ایہ سہ کاشتری
 پانچویں لیکن دین ادبین ہنر سیر کزی آجین چھ - ایہ ادب
 واجبہ مقصد چھ کاشترہ زبان تہ ادب س ترقی تہ
 فروا چہ دین -

کاشترین ہنر آو اکھ بنیادی قرا دان منظور
 کر نہ زہ کاشترہ بان گڑھ سکول اندر لازمی مضمون تہ
 تا ایہی جوری سے بناو تہ یز - باقی تہاری مطالبہ
 مسودہ بنیادی مطالب سیر توتق تھاون
 شلن یونیورسٹی ہنر کاشترین اندر
 ڈپلو ماکورس راجیہ کرن - تمام سکول
 کاشترین میند کاشترہ امتحان پاس کرن
 کاشترہ زبان تہ ہنر ترقی خاطرہ کچل اکاڈی
 ہندس طرز پانچہ حکومت کہ طرفہ اکھ خہ دہم تھاد
 اشاعت تہ ترجمہ کرہ باہم کرن -

کاشترہ ادب یہ کیشترہ مطالبہ چھ کران سہ چھ یقین
 ہندوستان آجین حق دیوکت - کاشترہ زبان چھ کشیر ہنر
 علاقہ وادی زبان ایندہ آئینہ علاقہ وادی زبان آئینہ کیشترہ
 سکول پانچہ فرض زہ سہ کرہ آئینہ ہندس اندر لازمی مضمون کرن
 صورتس اندر رایج - ہر گاہ سہ یہ فرض پورہ کر س اندر
 غفلت چھ ورتاوان اسہ چھینہ قبیلہ ہندوستان کس
 آپن س عملی احترام کران -
 مادی زبان چھ انسانی س بے پناہ
 اظہار بخشان - یہ چھ انسانہ ہنر شخصیت
 ایہ سہ پر زبان ہندس کشش اندر او ہنر چھ

آسان اتاہہ ناوان - تسندین جز باق ایہم
 وہ پر زبانی ہند را ویتو چھ آسان ایہہ ہنر
 تسندین خیالات و سجا بخشان - تسندین
 علمس ہر ہر کران تہ تسندین کر داس
 تھنر ہنر دوان - لہا زایہ سہ حکومت ہنر
 لوکن گنہ آملہ مقاس دانہ نا ونگ برادہ تہ
 دعا آسہ تھادان اسہ کرہ کہہ دنی متن تہنر
 زبان عطا -

کاشترہ ادب تہ چھ کاشترہ ادبین
 ہنر آوازہ سیتو پنی آوازہ لاوان تہ سکول
 زور دار لفظن ہنر مطالبہ کران زہ تس پزہ
 فوری طور کاشترہ زبان سکول اندر نال
 کاشترہ تمام لازمی می قرار دہی -
 پانچہ گبہ وہ ذوہ وادی کاشترہ زبان
 نا پرسان حالتس اندر ہیئتس - حالانکہ
 ہندستان اندر وازہ تہ زبان تہ
 سرکاری زبان ہندس درجن ایہہ سانیہ
 کھنہ تہ تہ لیس اندہ تہ ادبی لحاظہ سہ
 پچھ آسہ - قومی یک جہتی خاطرہ چھ ضروری
 زہ کاشترہ زبان تہ گڑھ باقی زبان ہنر لو کہہ
 پکڑیہ ترقی ہنر قتادیکسان روزہ - اسہ چھ وہ مید
 سانیہ بیانیہ ہنر کران آئینہ پیچہ سنجیدگی سان خود تہ
 نوہ وادی ہی پانچہ ہنر کاشترہ زبان سکول اندر - مگر
 اجتہادی نہ بلکہ لازمی ہی مضمون کس صورتس اندر -
 "کاشترہ ادب" دویم پرچہ چھ ہندس آئینہ ہنر ہر گاہ
 تہی ترخان چھوہ زہ یہ رسالہ گڑھ زہ ہنر دین
 تہی ترخان چھوہ زہ یہ رسالہ گڑھ زہ ہنر دین
 سالانہ چندہ تہ بیہ گڑھ ہنر ناوی خریدار - ادب

کاشترہ ادب

علم نبی خیال

کلیله و دمنه

سون ممتاز شاعریند تانگ شکیر

سر ویم جو

کالی و اوس ناو چھ سنگر تکس ادبی تاخیس منتر کپن
شخص سیتی یوان پینه - کھنی عالم ته شاعر راج شیکون
چھ ترین کالیداس منتر ذکر کمر - نیو تذکره نگار و چھ یہ
کرند امه کھنہ پیر وادشتر کمرین سارینی منتر چھ اکوی ناوکل
عالمس پھیو ممت ته سہ گہ "و شکنتلا" ناک لیکن و دل
کالی و اس یوہ شکنتلا "پیر کی کوے لیس زندگی مند کھ
نو ذارہ تجرہ بایسود -

کالیداس کز او پھر ستر اصلی زینہ جائے کتہ اس؟
سکس بادشاہ سندس دوس منتر چھ و وختت پھر گنازہ
و اس چھ کدھر پین سوالن دل دی دی ته پین ہند صحیح
جواب ڈھارو ڈھارو چھ تائیںخ وان ته تحقیق کرن واکر
تیتہ راہ متو زہ چھیکر س چھنہ تم کوئی واتی متو - نتیجہ چھ
یہ زہ کنتد تائیںخ چھ ستر قبل مسیح پینہ عیسوی سنہ چہ
شیشہ صدی تام یغے برابر ستر و اس منتر ڈھارہ یوان
کنتہ چھ ستر حضرت عیسی مس برہہ ڈھہ ڈھہ ڈھہ ڈھہ
بادشاہ اگنی متر سندس و قس منتر پھوان ته تہند دعو چھ
زہ "مالو لیکانی منتر" چھ کالیداس منتر سیدی ناوہ لچھر
ڈاکٹر پیرین سندہ موجب چھ کالیداس اخیر دی دہ -
عیسوی سنہ شروع پیدس سیتی سیتی پکان ته اٹھ پینس پینہ
چھ کالیداس بکراجیت زہ سندس دربار اس سیتی و البتہ
امت کرنہ پھر ۱۸ ستمبر سنہ قبل مسیح منتر کمری سنہ چالوکر

پین چھ یہ کنتہ قس قس قس فی لایق زہ ہند و تانگس تاخیس منتر
چھ کپن بادشہن بکراجیت لقب او ممت پین منتر چھ کمری سنہ
شروع کرن و دل جادہ مالک - کیت خاندان منتر اوس
چند کیت دہم تہ سکند کیتس تہ یہ خطاب تہ امہ ملادہ چھ
یہ تہ زہ زور بادشاہ امہ لقتہ مشہور کا متو - راجہ بکراجیت
سیتی کالیداس و البتہ کمر چھ گہ ڈھہ ڈھہ ڈھہ ڈھہ
زہ کمر بکراجیت سندہ دقتہ اوس بکمر ڈھہ ڈھہ ڈھہ ڈھہ
سندس دوس منتر کالیداس اس چھنہ پورہ پورہ پورہ پورہ
بلکہ چھ نوینہ تحقیقاتہ موجب یہ کنتہ جادہ پھر لایق زہ سہ چھ
دوس چھ کیت سندس و قس منتر او ممت لیس تہ
پینہ ۱۳ سنہ تام اچھنگ بادشاہ اوس -
کیت خاندان جادشاہی اس امہ برہہ شہ شروع
کا شریہ سارین ترین پین وین بھارت منتر چھان زورہ
یہ دو چھ ملکہ و خلیفہ لایق دورانہ یوان کپن ملکہ و قنتہ
اوس ملک پوریتہ زکما پرجا - لکن ہندی مسئلہ اوس کھاکم تہ
علم تہ ادب تہ اوس عروجن و وختت - بادشاہ بکراجیت
اوس پانہ ملک پرتار تہ تنک قدر و ان پتہ منتر پینس
در بار اس منتر تہ و پور بہترین عالم تہ کالی اٹھتی اس پین
نورتن چھ دنان تہ کالیداس تہ اوس پورہ منتر اکھ مہل
دورانہ کمر ویم جو تر نہ کنتہ اوسیم نورتن گہ ڈھہ ڈھہ ڈھہ ڈھہ
سندس دربار اس منتر تہ کالی و اس اوس پین سارینی منتر تہ
مقامک مالک - بکراجیتس تہ پورہ کاکیت سختس یو
وہ یہ تاخیس وین سکیت کر - کالیداس چھ سندس دہہ
تہ چھمتی کالیداس و کھ چھ لم از کم زورہ صدی عیسوی تہ
مصلحت پھر لیسلم یوان کرنہ - پم تذکرہ نویس لیس امہ و قس
دہہ من منتر انان چھ تم چھنہ پتی دعو اتو اسی دیلیو ستر
ثابت پکان کر چھ تہ بہر صورت چھ ان پینوان زہ
کالیداس چھ شہ صدی پورہ کمر از کم پتہ و دی

۴
 پانزدهم صیدی منکر که دومت گوی شکر میراجند
 چهارم چه تست زمانه یقه پا طو مقدر کران زده نامکن
 نود و پنج مندر و تانس مندر شهاه کاله یقه دومت
 سی و یکس بر و پنجاه و یکس شیده صیدی عیسوی مندر چه زمت
 واکر اصول ته قاعده وضع آمتی کر نه سانه زمانه
 شیده عیسوی تا شیده عیسوی بروه نه چه بهاس -
 لی داس ته آشکوش و غیره نا و دناک لیکن و الی
 بتوا - به یس مندره اس اندر که کینو کته شیده عیسوی
 دلا مت چه تخته یقه یقه نظمه مندر عبارت چه سه چه
 ن بقی شاعر مندر - انچه نظمه چه و ایاه کینه کالید استین
 حق ته خاص که مندر دهن نظمن "دو سناکهار"
 در میکه و دکنین، اشاره بتولان بیهی پی به راسه به من
 بو ط چه بنان زده کالید اس چه پانزده صیدی عیسوی
 او بهمت -

و پان کالی داس چه الو اس اندر مندره چه بهایه
 نکت - یقه بران زده و ثبور اکر و نان - کینر هن مندر
 ن چه زده ستر زینه جاس چه جین ته سه یقو در اما
 و زده سیج اوس کران - ون واکر چه نیر دنان زده
 چه کثیره مندر یکا زده پنن در اهن مندر چه تو وار بهن
 بن تن کلین کلین مندر و کر که شتریم صرف هالیه کلین علاقه
 نری که هسان به ته خاص که نیمه کادری گری ته خوبصورتی
 ن کالی داس کثیره مندرین که مکله پوش پیغه شاه چه
 تر سه چه صرف شمشاد چی کام نادیده پا طو بیکه نه کانه
 شیده تصویر یقه میکور ته چه اکس بجایه لیکهان زده کالی
 ن اگر چه پانس ته بنده زینه جایه مندر کانه نشانه چنه
 و دومت اما یوز میته ته یوز کته نام زده سه چه کثیره مندر
 مت - انچه سلس مندر چه دله مندره یونیواسی مندر
 بنا کر سنسکرت پر و قیسر نیت چچی دهر شاشری بن

اکله دلچسپ کتاب "کالیداس زینه جاس" الچه نیر لویه سه
 ۱۹۲۶ هس مندر چاپ چه کثیره انچه مندر چه پر و قیسر
 شاشری کالیداس کاشتر ثبات کلس مندر خاص کر بهیمه
 دلیل به پیش کران -

(۱) کالیداس چه کثیره مندرین دن کهن ته اکین
 یاتن بلند بیان جذباتی کلس مندر کران -

(ب) نخر چه که مکله پوشک عان ته عان نقشه مو و دومت
 یس کثیره مندر پا دوا و چه ته یقه نسبت شاید کانه غیر کاتری
 ادین چنه کینو کته ته زمان مندرین که مکله یقه ترا و نک
 نه چنن ذکر کورمت یس ته کاله کثیره مندر و به اوس -

(ج) نیمه خوبصورت منظر نگاری سان تو دیو دار
 جنگلن، مرگن، سرن، سهبه گهین، باله سرن ته دوسر
 ناکل تصویر چه پیش کورمت سه چه او نه دو ان زده
 کالیداس اوس کاشتر -

(د) "شکنتلا" در اهن مندر کثیره مندره سره کرس
 اکر س متعلق حواله دین ته چه کالیداس کاشتر نادان -
 اکتوی چه تو کثیره نسبت بنو جانب داری صاف پا طو
 نادرش - ته

لفظه پا طو که و کالیداس کالی مندر غمه لام - دیان
 کالیداس به نادینک سبب به زده سه اوس کله کینه پانه شهاه
 جابل ته یقه تمیز کوساری نس هیدان ته کسه اوس
 کران - به کته یقه هیوت تو رانس دوه هس
 کالی دیوی مندر یوزا کران نیمه کالی داس کینه کال
 له به کتاب چه انگریزی پا طو ته "

چه - لیا کوشش کینه ته یچ نه نیمه اصل کتاب هم سیده ته
 اوه کچس اکر نیمه اقتباس واکر هوی مندر کثیره مندر نقل کینه
 قلم مندر کران -

شرف عقل کامل به خود نشود عطا کرد به نبوت تموی
یا نفس پائے کالی داس و نین لیس پنه نس دواته که و
تیر دنیا زایش از امی ناده علی اصغر حکمت به بی کینه
سکا که چهره الله دواتر تصدیق کران الله سلسلس منزجه
بیا که واقعه تیر مشهور گوشت لیس تم توایخ دان انان چهر
بین نه پیر که کته بهان چهر تندر ون چهر نه کالی داس
اگر چه بر می پاخو که ده که ده چور تیر ناسجه اوس گر
فهم چهر نس کالی دیوی لیس عطایات بلکه چهر به کسیره
اشته منز نش ییجه مهر باقی نیمه پنی خاندل سر تل
استه سوهل بود به اس که لاده که بود یاد و تی لیس
سیتی کالید اس نس که نس ته یله با سید و نه
سجه چهر اگس نا خاندل با کوز آشر ته نبوت الله علاج
زا زن دیوادی اس پانه کایخ ته زانن واجتی
علیه سنده منزه اوس تیر به پنی حصه جو مت پنی
خاوند لیس کته ته باشعور نه نمیده بنا و نه کاه تره کور
تیر الله داس به روازه کالید اس نه صحن کره کایجه
ته و ونس یو تام نه ده کیتجه حاصل که که تو تام ییزینه
یو تیر بهیر ته به اوس کالید اس غا نس جلنج ته تیر ته
کوزین پای بنا و نک پوه خسته یزاده امه تیر نه د و کالید اس
دله به بدین شهر شهر بهیر ان ته عالم ته که نه اتق
یازدی باد چیلان یو تام نس که کلس حدس دوت ته
چیسو گر واپس دیوادی ته اوس الله دواتر منز
کالید اسنه شو هر که کنن گوشت ته سوه اس و ده لی
نخوش ته تیر کیشره شرمنده ته کالید اس یله کره
زا و تیر نخس معانی ته سستی و نه صحن نه هر گاه نه نه تیر
یستی به سلوک کره نا ده شکره بنه کجه ته به نه نه تیر
سکا نه اوسیری با
یو تام کالید اسنه شو هر که دیوادی بهیر

سبه اوس این بر نه کند ذهن که لیس پنه نس کل سکنه به
ته به یو چهر تموی تیر زه پنه و تنک علم نبون چیتجه
ته بین بین مصممن ییجه سنکرت زبان خراس کران
تمن منز فیسو و نه کالید لیس فلس منز کران بهات
حاصل علم طب بهیت ته علم سجو که کین سوردن و زن
دیکه ته زبانی مند ساری ز او جابا پرده نادران انه
به کیشره ته نسیده قلمه دواتر اوس نه نبی یو تیر بلکه
اوی تنک کمال
کالی داس چهر که شریف ته حلیم النسانا و سکت
بین اندر ده که پانه تیر اوس نس خاص صیفت
سادگی مندس عالمس منز اوس دده دده کدان ته
دو که کن ته غلین همد روی کره سیتی اوس شادیدن
فطر کنن رنگا رنگ نظارن ته عجیان سیتی بهیر دلچسپی ته
شوق کالید اس منز با مان چهر ته چهر نس نس منز
ناکاره با کورون در امت سکلین کین ته پون نه پنی
یازدی قلمی تصور نس منز اوس کمال حاصل سکلین مندین
نه زبان جانورن اوس ته قابل رحم مخلوق ازانان ته
النسانه سندن ییجه جم کران اوس نسندی کره بود و ثوب
امه علاوه چهر کالی داس راگ رنگ ته شکار ته نخوش
اوسمت کران
کالید اس نس مرش نسبت چهر زه دواتر موجود
کیتجه دیان زه سبه اوس که سانه که سیکو نس اندر
کالید اس رانن بهان راز نس در باکس منز
که نشن واجتی نیمه کالید اس که دهمه تران تران
قتل کور امه و تنک لیس منظر چهر به زه رانن دیت که
ده هر سادگی در بادی که مصره ته و ونکده زه به ده
الله کس میکده دویم مصره و نه مصره اوس به
پیشو ییجه پیشو اس پوزان چهر کره و ییجه نه نه

سروی کو شیر کو کوشش مگر انتہا شایان شان دویم
مصر و بیوک نہ کاشہ لیکت۔ یہ رقاصہ گیارہ کالیداس
نہش تہ و ونس پر مصر و لیکت دیں۔ کالیداس سو میر و

دویم مصر
پالی چاہت پویشہ بخش پچھتہ پٹن دوشوہ پویشہ
رقاصہ گیارہ خوش۔ مگر سیتی دوشن زہ کاشہ گورہ
دیتاہ گنن زہ بہ مصر چھن میون تہ انعام زینہ
جی۔ اوتہ تر صحن کالیداس مار تہ۔ اوتی مشنہ
دیان زہ تنر ساد چھ لکایہ منری کر دی نالہ کس
چھس پچھ بناو تہ اوتہ۔ مگر یہ کتہ چھن اوہ کتہ ثابت
سپلان زہ یہ کمار داس چھ کالیداس پتہ و فحمت
وراصل چھ یہ واقعہ دیتہ صدی مندس بینس داس
ستور اینوت یس راجہ بیوک سندس کتس منریک
چھ۔ بیوکس تہ اوس دربارس مشرکھ کوی تہ
کتس تہ اوس کالیداس ناؤ۔ دیان اکہ پیرہ سو ز
تہ ونگو لکایہ مندو راجی کمار داسن پننن ظمن
منری بیامن بیوکس نش کالی داس آؤ یہ مجھوہ پسند
تہ رازہ کمار داس سمکھتہ پچھتہ گورہ و لکایہ۔ اوتہ پھر نو و
تہ اکس بیوکس نش۔ تہ رازہ اوس مشر مشر شامس
سمکھتہ اور دیان۔ اکہ سہ تہ و رازن بیوکس منری لہ اندر
کالیداس تہ قار شری منری لہ پچھتہ مصرہ اکہ لیکت
تہ بینہ بیوکس تہ یس یہ باتہ پورہ کرہ کتس دیمہ
پو و انعام کالی داس آؤ واپس تہ کرن سہ ری نظم
کمل۔ مگر ناؤ بیوکس نہ کینہ۔ بیوکس و انعام زینہ
و لک جوڑہ و زہ تہ تر صحن تہ وے کر تہ کالی داس
مار تہ۔ پادشہن تیلہ نظم پتہ تموزون پانے زہ
کالی داس و راجی پیکر نہ اکس مصرس
پچھتہ و تر صحن کاشہ لیکت۔ کالی داس آؤ

تلاش کرن۔ معاملہ دوت دربارس تام تہ پتہ
لاکن کور تفتیش تہ بلہ بچہ جوہر اوار تہ کالی
داس لاش دژن پیش کر تہ۔ شاید چھ اوتو
واقس کن بیتہ کاشہ کپاؤ تر منری اشاہ
زہ کالیداس چھ پنن زہ وینوت۔ دویم
روایت چھ زہ یہ کالیداس سید اجینس منری
قوت بیتہ شیراکہ لہ مندس چھن و پچھتہ و تہ
تنر ساد موجود چھ۔

کالی داسن چھ سہ شاہ یوکھت۔ مگر سہ چھن
سرتو پوت آسہ تام و تہ تہ ایم چیر و دوشوہ
چھ تن مندر متن تہ چھن اکہ اکس ستور لان
چنا چھ شکتلا ڈرامہ بیوکس چھ پتہ پتہ متن
موجود تہ سگہ دوت۔ کمار سمجھ۔ تہ رگھو و
تہ چھ لک بگ تہ تہ جی تہ جی متن موجود ایم
اکہ اکس نشہ و کرہ چھ کالیداسن موجود چیرن
منری چھ تمنری تہ ورنظہ (کاویہ) رنوسنگھار
کمار سمجھ۔ میگہ دوت۔ تہ رگھو و تہ
تہ ڈراما (ناٹک)۔ مالو گانی مترا۔ وکم
روشی۔ تہ شکتلا شاہل کپرو منری تہ
گو تہ مات کیمندن چھ اکس جاپہ کالیداسن بینس
کتا یہ کتیشور دتہ تیم منری تہ اکہ چھ نقل
کوتہ ت۔ مگر اتہ کتابہ چھن کاشہ تصدیق سپلان
تہ یہ کیا چھ لا بودی تہ نری۔ امہ علاوہ چھ
کالی داسن کن علم عروفس پچھتہ اکہ علم پتس چھ
اکہ تہ بینہ کیخہ متفرقہ تخلیق تہ منسوب سپلان
رنوسنگھار۔ چھ شین لیکن مشر منری تہ
کین شین رنگا رنگ موسن منری زگین۔ حک

بیان کران - آتھ نظم منتر جمالیاتی حُسنک چھو نہر
۱ سہ کن نہ امیک مضمون عام فہم تہ شاعر عریس
۲ سہ سبب چھو کیلئے مورخ آتھ پاتس کالیداسن
فران مگر یہ غلط تجزیہ ہیکہ یہ دلیل ستر رد
سیدتہ زہ یہ نظم چھو کالیداسنی ابتدائی زبانش
منتر لیچشر - یوہ سہ تشرگہ و سچ نظم مانہ چھو یوان
اہم کو چھو آتھ منتر فن کارانہ بلندی تہ معنوی منتر
پا دہ سید مت -

"کمار سچو" چھو آتھ زبجہ نظم بچہ منتر یہ دلیل
دراچ چھو زہ نیدرازیکہ تارکاسر نہ دوسو ہار تھ
بیسہ پنن طاقت واپس اس چھو یرھان سہ چھو
برہاس نیش فریاد ہچہ گرھان - برہا چھو
ونان زہ سہ منگن بھگوان شوش مدتہ تہ لندی
اولاد ہیکہ تارکاسر سکا تھ - شہوہ ستر زندگی
چھو دنیا وی لہہ لا دہ نشہ دور پننی تنہا بین منتر
مس ۳ سان - لہا چھو نیدراز نہ با تھہ تہند دویم
کھاندر تہ ادہ شتر زینک سوال آتھ کھری دارماملہ بان
ایفس چھو نیدراز کامہ دوس کام ہچہ شہوہ شہند
دل رام کران تہ پتو لاکن چھو شہوہ تہ پاروتی شہوہ
دملہ ستر سوامی کمار ز یوان یس تارکاسر گردن
دھہ نیدرازس روومت اختیار دہا چھو دوان
"کمار سچو" منتر چھو شہادہ لہجہ مگر دیان نہ امیک
پیشیم لفظ چھو چھو کالی داسن پانہ لیو کھت
تیکارہ آتھ جس منتر یوسہ فنی کیفیت چھو سوچہ
کالی داسن جواب منس ستر رلان
"میکہ لاوت" نظم منتر شاعرانہ کس
قیدی عاشقہ سہند لولہ ہوت پانہ عام اذ برس آتھ
پنہ لولہ سوز مت - تقریباً چھو ساری نقادان

ہند بی خیال زہ تراش پیٹھ یہ نظم و منس نام
دنیا مس منتر لیکھنہ چھو ۳ شہرہ تہ سہری
ہیکن شادی آتھ ستر برابہ و تر تھہ
یہ نظم چھو کالیداسن پنہ پنن اخیر دہ پنن
منتر لیچشر یہ چھو تشر محقر تر بن نظم تہ
آتھ چھو آتھ چھو تہ تر وادہ شکو "میکہ
دوتک" پلاٹ چھو یہ زہ آتھ کیش چھو پنن
ماکہ سندس پاتس منتر نیدرازس مستس دوان تہ
یس آتھ فٹس چھو فران - امیک ستر چھو پتس یہ
دوان زہ سہ چھو رام گری باس پیٹھ آتھ ڈرہ
با تھہ تنہائی منتر جلا یہ وطن یوان کر نہ - نظم
شروع سپدہ وقتہ چھو جلا یہ وطن منتر آتھ
رہتہ ہسان کڈی متو - تشر شہوہ دور لکالوی
منتر تہ سہ چھو تشر شراونکس گوڈ نکس ویرس
آتھ لوک پانہ عام سوزان آخرس چھو امہ نالہ زاری
ستر کیش باقی شراماف یوان کر نہ - آتھ نظم
منتر یہ خوبصورتی سان دیکہ شہرہ ویداکھن منتر
ہجیر کہ جذبہ شاعرانہ منتر چھو پنن کن نظر کر تھہ
چھو پتر و نہ یوان زہ کالی داسن چھو آتھ پاتس
منتر دراصل پنہ نوی حال دل پنن دہ پنن نسبت
بیان کو رمت ییلہ سہ پنہ آشنہ نشہ دوراوس
تہ تشر حدائی مہ سس نالہ دیا دان - شاعر
یہ نظم لیکھن خیال نیس نسبت چھو بیاکھ راے
یہ تہ زہ تھر چھو امیک خیل را مینر منتر اذمت
بچہ منتر رام ہنو نالہ ستیا یہ پانہ عام چھو سوزان
ییلہ سوزاوش نشہ لکایہ منتر فادہ اس چھو
"میکہ دوتکس" ابتدا اس منتر چھو امیک شہادہ
تہ واضح پانہ موجود -

کالیداس و رگو و شش چه کینه دهن سخن منتر با گریخته
 اته اینکس منتر چه شمعون گپتا شهنشاهی مندر
 ذات نامہ اُنتمو -

"یالو یگانی مترا" چه کالیداس کوه دینک وراما
 بانته یوان - ایک مضمون چه بادشاه الکی مترا تہ گتہ رینہ یالو
 یکایہ مندر مشتک تاریخی قصہ ساتھ وراما ہنس منتر منی
 تھور تہ بچہ پورہ پورہ نہ اسہ سببہ چه وینہ یوان
 نہ پر چھنہ کالیداس تہ قلمک چیز تہ تشدین باقی
 ورامہن تہ نظلم نسبت چه اته منتر واریاہ عامیہ وجود
 مگر ایک وچہ چه پر نہ پر وراما چه کالی داس نہ سائے
 تعینف کو رمت ینہ ورامہنس پیٹھ وینہ قلمی اوس تھان
 تہ امہ کین تجربن مندر منترل ہنس نو طے کمری مہر
 "وکرما اوشی" تہ چه اھ لولہ وراما ہنچہ منتر
 پانترہ انگ چہ - اته نسبت چه پر راے - نہ پر چه
 کالیداس منتر ینیم وراما - اته منتر اگر چہ شکنتلا وراما
 مینو میچہ ترس چھنہ مگر خدین مندر پراثر بیانہ موجب
 چه پر تشدین بین ورامہن برابر امہ ورامہ کھ منوی
 چه بادشاه پرورد ورس تہ اوشی حورہ مندر مختلف -
 "شکنتلا" چه کالیداس مشہور وراما - یچہ
 تشدنا و مندر و ستانہ کیوسر حد و نہر دوس ماس منتر
 شولہ نو تہ یس "ہملٹ" تہ فاسس مستو مالی
 اد پر کین ترین بہترین ورامہ ہنس منتر شمار چہ پان
 ہنس انک مندر اته وراما ہنس منتر چه کالیداس
 راجہ و شینت تہ شکنتلا ہنچہ مندر عشق نظلم تہ ترس
 منتر بیان کو رمت - یس مہا بھارتہ نشہ ماخذہ چه
 و شینت چه کہ چہرہ شکارس نیران تہ واتان
 چه تھہ جگلس منتر تہ یوان شکنتلا ہنس مندر مول
 منتر تہ کٹور شینس نرس کال تہ بے علم پانچ وراما

اس - و شینت چه نرس وچھان تہ شونخ دین چہ
 اک سائے کامہ دیون کان سیدان - و شینت
 چه نرس سیتی گانہ و رسمہ موجب کھاندر کتہ
 ہنس جنسی دوس کڈان تہ ینو وراج منتر نشانہ
 و تھہ چه نیران کینٹھ کال گتہ حث چه شکنتلا ہنچہ
 پیچو ز یوان - و شینت چھ نرس بر و تھی ودرہ
 سان کو رمت نہ تھہ پیچو ہنچہ تشنگ و آرٹ
 شکنتلا چه ینہ نرس خانہ وارس نشہ وائہ ہنچہ
 سکھان تہ واتان چه تشدین شامہی مجلس منتر مگر
 اکس مہا تھہ شاپ گنہہ کو چھنہ سہ و شینت
 ونی یوان مہہ چه نرس پر نہ نا و نہ نرس الکا کران
 تہ چھنہ مہر دربار منتر بے عزتی کران شکنتلا ہنچہ
 چه وہ و سہہ گزھان سہ چه ثبوتہ مہہ نرس وراج
 پڑھان ما و در کھ سہ تہ چه نرس کتہ تام کھ لہ
 منتر سان پیچہ مگر آخر کار چه اکس کا وہ آزیں
 نشہ سہ وراج نیران یچہ سہ اکس کا وہ شکم بہت
 ہنس کڈ تہ - و شینت چه یاد داش باز ہیران
 تہ مہہ شکنتلا ہنچہ تا نو نیا وان تہ تھہ لڑ کہ
 چه تشنگ و آرٹ بیان -

کالی داس چه ینہ وقتہ کین تہ اکھنوی از
 تاہم کین سارن شکرت شاعران تہ وراما نوسین
 پیچہ ورامت - تشدہ مندر تلک کمال چه پر نہ
 سہ چه ز آ ولہ کھ تہ ذرا ولین تہ اکھنوی تھہ
 چیزن مندر سہہ و ذوق پر پیکان ملکہ مین
 کن نہ آدمی ذہنک تقو رسہل سہل گزھانی چه
 لہ پانہ زما کین مندر و ستا و آرمین منتر کاشد کنگ
 طریقہ - اته منتر سہہ با و نہ چہ ورمی تہ تریہ سہہ گزھانی
 و ستی اکھ کین ستو کاندکران -

آتین چھ کالی داس نظر کین بیون بیون رنگن میوہ
 سیو دسان تہ تم ہندو رنگارنگ نقش پین پین
 اچھن منتر کا قدس پیوہ پچھن پانہ حنک متو آسہ
 کچھ چھ تھر سہنہ فلک کویم نقلی تصویر حقیقت تہوت
 مکھ یاسان زہ پرن داس چھ اصلک مان تہ قان
 اچھن تل پوان - نظر تہ کین رنگن تہ قوہ درتی
 نظارن مندر حین عکس تہنہ علاوہ بیہ اندازہ
 کالی داس حنکو تہ عشق کو مادی تہ جوان خدیہ
 پننس کلاس منتر پیش کر کو متو چھ سہ چھ اکھ
 عجیباتہ یاسان - کوک گوڈ نیک مرحلہ یلہ کامہ پین
 پوشہ تیرودن دین چھو کہ لہ چھ کران - خلقن ہنر و نظار
 زہایہ خلوکہ پاٹھ عاشق معشوق سند سمکھن تہ اکھ
 اکس ستور فانی ہندو عہد و پان کر فہ - جدائی ہنرن
 گزین مندر وصلہ با بختہ ویداکھ لایز تہ دور رک کڈو کہ
 موہ کلتھ وصلک میوٹھ سات یگ بیان
 لولہ فنان ہنرن مین سارنی جاین تہ چھ کالی داس
 پننہ فنی کمالہ کس معراجس و دمت تہ معمولی کھن منتر
 چھن جاڈیک ہیواثر پا تہ کوڑمت - پلاٹ تہ کھن
 اکیٹھ کن تر آدھہ یم کردار تہ پیش چھ کر کو متو پین
 پرتھہ چھن اسو تہ تہ تحقیق حقیقی کردارن منتر
 کاتھ زار تیکان کر تھہ - ایچک وجہ چھ یہ زہ کالی
 داسہ شاہد چہ نظر اس تیز تہ سوز سہ اوس
 پانہ سانہ پھر ورنہ خور ورنہ زندگی ہنداکھ کردار
 تہ اچہ زندگی ہندو کردار اسو تس نامہ پیندو
 ددھ تہ سہ کہ تہ پین تہن تخلیق منتر بیان کر کو
 خاص کر اوس تس شرین تہ زانن ہندو کردار
 پیش کر تس منتر تہ تہن نفسیاتی ویر تھن کر تس
 منتر اکھ کمال حاصل فام زانہ ہندو تس کردار

کالیداسن ہو دمت چھ سہ چھ تہ و تھہ بھارت
 سہی زانہ بیس تہ شہزاد پین ہندو میو تخلیق
 تہ پدیاسی اس تہ تہ اوس تسدس تہ درتی حش
 گتہ تیا وک یاسجا وک مندریت کالی داس اوس
 حشس سوی معنی دوان یس تھہ پانہ قوہ درتن
 چھ ویتھت یلہ فطری تہ سادہ - پرتھن جاین
 تہ اوس تس گنہ پزانہ بردا پرتھہ ڈو کہ رتھن
 تہ ہوسس پین تخیل مایوق الفطرت کھن کن
 دورہ ناؤن پوان - ستور کر تھر سماجس منتر
 زانہ ہنر سہ قدر واضح میہ کر سہ گتہ رنگہ
 مردس کم پایہ چھنہ رزان تہ سارنی معاملن منتر
 چھ تشر رفیق تہ ستور باج پتھہ تس لہ لوریکان
 بیہ تہودیت کا وک زہ زانہ ہنر عظمت چھ
 انسانہ ہنر تہ تسنرہ زندگانی ہنر عظمت تہ گو
 بیٹھن تھر دیوالہ ہندو مسالہ پانس کالمہ لوگ ستین
 اوس پانہ پائے تسدق تہ تخیل یکہ وک تہ لکھہ
 تحقیق سدا بہار چیزن زخم دوان یو کو تہ ہوتر
 درجل تہ فردوسی تہ زندہ جاوید بنیائے کالیداس
 مشہور انگریزی ترجمہ کار تھر دلیور ایلرن چھ
 و دمتو زہ کالیداس تہ چھنہ صرف انا کر پون
 ہور تس تہ شیلے بس ستور بلکہ چھ سہ سرفو کلیری
 ور جیس تہ ملنس ہم پایہ -
 ہر گاہ اسو تہن کالی داسن بین تخلیق
 پیوہ ویر تہ و تھہ بحث کر و ن پیوہ تھہ کر و تہ
 مضموں طویل تہ ستی یہ زہ بین تخلیق پیوہ تہ
 چھ مشرق و مغرب داہ در داہ لیکھنہ آمنت
 شکستہ پیوہ پیوہ پیوہ زہ تہ ورتھہ پیوہ کہ پیوہ
 ۲۰ تہ ستور تہ اگر چہ اتھ شہکار س سرفو کلیری

و تیر هئے چھہ سپدان مگر چونکہ یہ ڈراما چھہ کالیڈا
 شہکار تہ اوہ کتو اتھ نسبت کم جادہ وین
 پاسیو مرقوی۔ تشدین باقی چیزن نسبت
 چھہ میا فو کتو مناسب پاٹھو پشتر ہن تیشی
 دھنہ ۳ پشتر تینہ تین مہندہ تہ کہ سپدیکل پاٹھو
 و تیر ہر تہ کالیڈاس چھہ مہندستانہ کہ کلاسیکی
 ادبکے شوب۔ تہ امہ آکاشک پڑیلہ وین
 اکھایہ میس ہتہ بدو دی گتہ رتہ از تہ تہ تہ تہ
 تہ حطہ نیران چھہ میس سائین ذہن مہندہ
 تہ غانہ مرقہ تہ تہ روشن چھہ کران۔

○
 ادبین چھہ گذارش

ساقی ادب چھہ و تہ تہ رسل خط پیمان۔ پڑہتہ کاتہ چھہ بونہ شورہ و رای بلو لفظ
 لکھان تہن امالہ، سائیر تہ یا یکو پیچہ یا بونہ تراوان۔ امیک نیچہ چھہ یہ نیران
 زہ اکرے راس مہتر چھہ لفظ دہہ حسابہ لیکھت آسان۔ انسان چھہ راوان زہ
 لفظک صی ہیچہ کیاہ چھہ۔ یہ چھہ بدو افسوسچ کہتہ۔ یہ گتہ یاد تھاؤن زہ ہیچہ
 زہ باقی ہیچہ ہشتر زہ تہ۔ سونہ بان چھہ راہہ تہ قرار لیان۔
 اڈ پشتر بچارہ کیاہ کرہ۔ تمہا لیکھو سارے ہندی مضمون تہ نظمہ و بارہ
 پنے قلمہ۔ تیوت وقت کہتہ انہ۔ لہا ز چھہ سارے ادبین گذارش زہ
 تم کرن رسل خط لیکھن کن کل۔ یہ چھہ تہر مشکل کہتہ کیتہ تہ۔ ہناہ چھہ
 تہ کہ ہینگ ضرور تہ

ادارہ

کاشرہ ادبیج تارخ :- مصنف : اوتار کشن رہبر - مول شہرہ رہبر

یہ چھہ گڈ پچ کتاب ہیچہ مہتر کاشرس ادبس ذہنہ تاوتہ سام چھہ ہینہ آمت۔ یہ ادس و قنگ اکھ اہم ضرور تہ
 ہیچہ رہبر مہا بن دس دیت

میلنگ پتہ : اوتار کشن رہبر - نرپرستان فتحگل، سرپنگر

شخصیتیه کارنامه

حسن

زمانه چیه نه ای روزان - از چیه بنان یوه نه
 یوه بنان اوتره - اوتره بنان پوس نه پوس بنان
 پیرامیس - یسبله چیه جاری ته اتخو پکرس منزه
 گزهان نوکی زتجه ته پراخی فنا - لندالین کانه
 یور او برنزا (زیاده یکم) بیو ته گو پانس
 اپوز کیشته چیه تم ییم پانس پته تره یادگار تران
 چیه یوه سهر همیشه بنید که دوستی نه والین دهری
 کران چیه - شاید چیه یه کته نظره کتا و کته ماسرچی
 به نفیس شاروان سه

سوزه سانه پی بزم نورانی کرکته
 شمع یود و س پانه گول جانا کون
 مورخ حسن چیه سانه کیشره بندگی ستم ناپه وونی
 شمع یهنده کاشه سستی به بزم پرینتجه زانسن منزه
 هو هو کران روز - یوت یوت اوسو کاشتری پین
 سلچر پین تاریخ ته پین پر وون ته از پر ونا وونج
 کوشش کرو توت توت گتده ایه حسنیه امیر
 هند زیاده زیاده ایجاس -

حسن چیه نه زیاده پراخی بزرگ کینه نه -
 تمولوب تته زانسن منزه نم یبله زن سکک کیشره
 پیله اوسو راج کران - زاسنه چیه ۱۲۹۹ ه
 یس زن ۱۸۳۲ و اتان چیه - ته مران سینه چیه
 «یافت حسن بهشت گو» منزه نیران - یس زن
 انگریزی سینه مطابق ۱۸۹۸ و اتان چیه - ته زن گو
 تودیت تته زانسن منزه پین امانت یبله پرتاپ سفاک

کیشره بندی حکمران آسره -
 حسنیه بندی دالک صاب پیر غلام رسول (۱۳۸۸ ه -
 ۱۲۱۱) آسره پانه ته نفیس عالم ته ککه نه وان - تم
 آسره پانه ته فارسی لیس منزه نفیس شاروان شخص آسره
 شیوا سقاوان - پیر غلام رسول شیدا سندی بدب جدو
 پله به آسره مله نله سری نگر کی روزن واکو - اما پوز
 پیر غلام رسولو باب صاب پیر شالاه سپیدی کینه نامه
 (موضع کامرو) آباد کینه زن تین پین کانی زین زعت
 اوس - غلام رسول شیوا اوس آسره دور لکجه ته زلشی می
 آسره پیر حسن - غلام محی الدین غلام احمد جید ته غلام محمد
 آسره باقی ترینه - پیر حسنو پاٹو آسره غلام احمد جید ته شار
 ته فاضل - ده شیه وونی باین اوس لکن منزه ککه خاص
 یزته ته احترام حاصل -

پیر حسنیه بندی کارنامه چیه واریاه - مگر تم چیه
 به حیثیت مورخ زیاده موشور - یهندام کارنامه چیه
 سه هسری یوه سهر زن تواریخ حسن زیاده مقبول چیه -
 حسنیه یوه نه چیه کیشره اندر واریاه تاریخیه
 لیکنه آثره - کیشره اندر واریاه و تته مورخ یوزن
 پین مقدر واره ته لیا قلمو جوب کینه نه کینه یوه ککه -
 کلن چیه کیشره هند حال نفیس خاص انداز منزه
 گکه ده ساله پیله ۱۱۵۵ تا ۱۴۲۵ کس و قس تمام یوزه نادان -
 ۱۱۵۵ تا ۱۴۲۵ تا ۱۴۲۵ چیه بنا کته بهان - کانه
 مورخه سندناده چیه نه کلن گزهان سلطان زین العابدین
 پیر شاه یس عهدیس (۱۴۲۵ - ۱۴۶۵) منزه نیتیه

سنگت زبانی مندری لیکهن دلمودرخ زبانیان
 چیه تبه تبه چیه فارسی ته کاشتر و تادون دلمودرخ
 ته زبانیان (جون راج) ملا احمد (لانادری) شری
 ته سوم پندت چیه اخی زانسن ستو دلمودرخ تادوان -
 جون راجی لیکه ۱۴۹۱ ۱۴۵۹ تا کی حالات
 (زیند ترنگی) مندری شری درن ۱۴۵۹-۱۴۸۹
 تا کی حالات (زیند راج ترنگی) مندری - بیه دده شری
 کن به چیه کاشن نه راج ترنگی (هندی) پانچو سنگت
 شان مندری لیکهنه آتیه - ملا احمد ته لانادری
 لیکهنه مندری فارسی کس مندری سوم پندت (الیه)
 سوم لیکه پندت شری همدی حالات کاشن شان مندری
 کاشن مندری چیه به زان چیه به مندری فارسی ته کاشن
 تو این مندری کاشن نه سخته موجود - هرگاه بیه
 اخی به دده مید چیه واریاه نه کشته من بر دهن
 بین پندت زان مندری پندت نه کشته تراو مندری چیه -
 یود دده سوم پندت به مندری اخی تو این کاشن
 (بیه زان پندت) یعنی زیند جرت نادوان
 متعلق به دده زان چیه که دلمودرخ میوزن کاشن
 مندری تو این لیکهنه سنز کاشن نه کشته سپیده نه
 بهر حال بدشای زان به پندت مندری زان تام آیه
 برابر تانای لیکهنه - بیه مخصوص دودن متعلق - نه
 که دده کاله پندت کاشن خاص دودن تام - مندری مندری
 چیه پندت (سکه پندت) بید علی بهقی (مصنف)
 تانای کشیر (سید محمد مهدی) (مصنف بهارستان شای)
 پندت بیدل کاپرو (مصنف واقات کشیر) بیدل
 چادرو (مصنف تانای کشیر) کینه خاص نادوان -
 حقیقت چیه به کاشن شای دده کوه مود خنیه آیه نه
 حیدر ملک (سید محمد مهدی) نه تانای تبه کاشن خاص

مدری لیکهنه - (تو این حسن) چیه کاشن مندری
 مندری کاشن خاص مقام تادوان -
 اخی مندری مندری نه صرف حالات تفصیل بیان
 میلان بلکه واریاهن جان چیه تر چیه کینه کینه ته میلان
 بیه بیه کینه تو این مندری مندری یوان چیه -
 (تو این حسن) - چیه دودن جلدن پندت
 مندری - که دلمودرخ مندری کاشن نه کینه کینه ته میلان
 بیه کاشن زان مندری ترنگی ته دودن مندری پندت کاشن
 تراو نه آیت - دیان لانس صاحبان اوس اخی
 انگریز کاشن تر چیه ته کاشن - دودن جلدن مندری
 کینه مندری کینه دده کاله پندت کاشن زان تام
 میلان - تر چیه مندری چیه "مذکره اولیای کشیر"
 موسوم به "اسرار الانوار" و نان - اخی اندر چیه کاشن
 به پندت ته صوفی بزرگ مندری حالات دودن - دودن جلد
 چیه مشهور کاشن فارسی شاعرن متعلق -
 حسن چیه به مندری لیکهنه خاطره واریاه
 مخت کاشن - بیه پندت بران مندری تانای مندری
 مندری مطاله کاشن چیه تبه چیه کینه به سینه بوزنه
 روایت ته بیه صاحبان استعمال کران - تهنه انداز
 بیان چیه بیه کینه دودن - کینه پندت هرگاه کاشن
 مندری خاص تو جلدن قابل چیه سعه چیه به - کاشن
 نه بلکه اخی خاص خونی چیه به تبه زان پندت مندری
 که دده کاله کاشن بادشاه مندری حالات راج ترنگی
 مندری میلان چیه نه تم چیه تیه اندر موجود - دیان
 پندت اس ته که بیه تانای کاشن کاشن
 کاشن اخی مندری زان ران کاشن و نان چیه -
 به پندت چیه نه از موجود - بیه اوس کاشن نه راج ترنگی
 واریاه بیه نه لیکهنه آیت - ای - ایف - نایب چیه

نوسل پوئیر

زندگی ہندو فراد

اچھیر پوئیر لوگیم بیہ ہوسن آں
 چھوکن کرالی دھیم پوہ لون بیہو پوئیر
 گو مت ڈھنہ زمتہ چھس ناگہ بہ اسماں
 بہ دودھ کاردال اترا دھنہ کھس گوم
 منرل دودھ دودھ دودھ دودھ دودھ دودھ
 چھ دودھ پدک اذتہ لوگر ناد لایان
 مزانے زندگی یاد دھنہ آئے
 پزہ چھوٹم کاین تک یاد پوان
 متس متس مے بیانی ارادہ کس کیا
 مہ زانہ پانہ زہرگ جام پون پوہ
 گواہ کاتہ زلفن تل چھین جاے
 دودھ متس چودس مہ آتہ چشور مو
 اگر نے دودھ تہ متس چھم سہ نازل
 اگر پد پتہ ساتہ چھم آسان پھن تل
 اگر شکل چھ مشرک آونک سر بہ
 مہ تہنرے کل کراں یو دھنہ چھ بک
 یہ چھا ممکن بہ پوت پھرتہ دھس ناد
 بہ تے چھس زندگی ہند دودھ فراد

ہنسن سرفرمانس "دو پرتھی اپیسر مپ" (where)
 "Three empires meet" (منراکھ کھ)
 ہند پرکاش تراوان لیکھان:

"..... The history of thirty five of
 the early Hindu kings was still
 missing. Subsequently an old
 manuscript was discovered written
 on brick brak. This was called
 Ratnakar purana and was of
 special interest, as it contained a
 record of those kings whose reigns
 were omitted from Kalhan's History.
 Zain-ul-abidin had a persian
 translation made. But this and
 original has disappeared. A copy
 of the translation is however said to
 have been obtained by Hassan....."

حسن اسی کاشرس منر شارتہ و نان۔ اعجاز فریہ
 چھ پھنراکھ خاص تخلیق۔ پھنریا کھ تخلیق چھ دھن
 اخلاق حسنہ اسی نیا لوگو صوفی مزاد کر۔ پزہ گن ہند
 احترام اوس لوہ کچا رہ پھنہ سنہ گو مت۔ تم اسی
 سچاہ ذہین تہ گار۔ لانس صاحبن پوہ
 ہند و ستیہ کام کثیر منر بال آڈ حسن چھ متس
 یہ کام اند و اتہ نادنس منر کانی مدد کوہ مت۔

اینس طالع زن دین وان
 لایچی چھنے کاٹھ کھون کس
 پھر تھیں یانیں شہر س بھتھ
 وداود دتھی سکتھ الزام
 سہنر س میاں س داما تر ناو
 کتھ لکھن س میاں س سنے دل
 یاد س چھن ناں س بھتھ
 موت چھن کتھ چھن دھوش
 کن زون کیا کتھ طوفان
 پڑھ رو س آدم بیر و ناو
 کتھ کتھ میاں چشمن کش
 کتھ کتھ سستین نفر بھتھ
 بیتن لو کن حمرے کیا
 سرہ بوجھ کو تھ وند س زو
 سوئے شوبان شکر دار س
 اکھ پھر اسونہ ہجہ اظہار
 تو س پھر تھ زو زانان
 نیانی شرافت وڈلے نال
 وڈلے پلے پانیں دھس پھر
 بیتھ ہوا س کاٹھ وڈ ہوان
 ویداوے چھنے رود وڈلے
 افسوس پھر تھ قد س بولے
 موت کیا کتھ پشمن کراو
 باغس ہنر س گوشت کس

چمن لال جمن

پڑھک دتھ سپد پو پھان
 نئی پانیں وڈلے شیران
 نیلے زانیں شہر راوان
 اسن ہڈنگ لکھن عخوان
 جب آسٹن از مند چھاوان
 میاں کتھ کتھ س آسمان
 کس وڈلے چھنے کتھ زاپان
 انسان چھنے کتھ چھن حیوان
 گلو زاپن تام مولی آسان
 وڈلے پنے وڈلے راوان
 بیتھ ماحول س آبزی شوبان
 لو س چھنے وڈلے را پھر شان
 پنے نے زن چھنے کاٹھ باسان
 بیتھ زن چھنے کاٹھ سسکان
 وڈلے منہ ناواں وڈلے وشان
 لکھ لکھ لکھ پھوٹی باسان
 سبھ چھنے زان وڈلے طوفان
 چانی لیاقت وڈلے نادان
 واجہ راژ و آرخ وڈلے نادان
 کتھ کتھ کتھ چھنے سپدان
 کتھ کتھ کتھ پتھ پتھ نادان
 کتھ منہ س چھنے کاٹھ واران
 کتھ چھنے زان کتھ دل چھاوان
 لکھ لکھ لکھ بیتھ اکھ اکھ انان

بارہ تھ چھون کیا کتھ وڈلے ستر

گمنا آستھ چھنے کتھ باسان

کچھوہ اکھ وچھہ اکر خرگو شن
 پائس منز تیتھہ ٹھہرہ اوس بال
 تئس کن وچھتھی خرگو شس کھر
 مغرودی ہمنسہ بد لپی چال
 دوپنس کوت کن سکھو پونت چھک
 کھہر راوہ کو ون او حال
 بانہر کہ سہ چھہ کوت چھی واتن
 بیتھہ کز دو دن کا نہہ بد حال

خرگو شنزیم آلو بو تھہ
 کچھون لوت پکھو کو کھہراو
 پائس تامت پکھو اکر کن
 دوپنس صحاے شو قہ زاو
 دن بایا وادے چھک یا
 فہر ماون کیا چھی فہر ماو

خرگو شن دھہ پئس ہے یارا
 میتھہ گہ و پاوا اکھ ارمان
 دھہ شوے پائس تامت دو دو
 دھہ شوے لاگو دوپنس مان
 کچھون دوپنس "چاپیری یارا"
 پچائنس شوپنس کس تھہوہ تھان
 اکہ و تہہ روچ دھہ شوہی منڈین
 غارت دھہ شوہی کوہ بیدار
 وڈو وڈو کیا سچ خرگو شن
 زن گہ ویتھہ کا نہہ مس لہار
 نظرن منہر ڈول آدمی نظرو
 کچھو کس تھو ون لہہ ون نا

شرن ہندہ خاطرہ

شرن ہندہ خاطرہ

غلام نبی خزان

دو راہ سبھاہ لیس نیر دیکھی
 دوپنس کن وچھتھی خرگو شس کھر
 پائس تئس پچھہ گہ و تو شان
 کچھو کس کس دی بیتھہ و قتال
 تئس و تہہ وادہ و تئس کھر
 ادہ صیکہ پوتنس وایتھہ یار
 اٹھ سبزاں کھر شہجاس
 کو تر او تھہ زن گہ و سرشار

کچھون دل کوہ ووتھو جاری
 کوت لوت برو تہہ برو تہہ دو دن گہ
 وادہ وکھہ پیلہ آدہ سپد
 سبزاں پائس و تیتھہ پیچہ و
 چاپیری خرگو شن کھہرہ اوس مان
 کچھون دوپنس کوہ برو تہہ سکھو کوہ
 زیتھو منٹ تھو منٹ وکس تامت
 منہر کس وایتھہ شوہ شس سپد یو

پیلہ انتا پائس ہوکل زہان
 اوپنس اندوی زالان
 تن میہ ساتن وادس سرداں
 روف پیلہ لاگاں جانا وادہ
 لہہ پھیو دیت خرگو شن تھو ووتھہ
 جس ہوش رو دس گہ ویتھہ
 دو راں دو راں پائس پائس گہ
 حارال نظر وڈو پائس "یارا"
 ناڈم سپد یو منہر چھو ویتھہ
 انہ کوت سپدس زہتھہ گہ ونا

غریب پند شکرانہ

شریف الدین شارق

محمد بیہ نے خود دایا

شکر بیہ نے خود دایا

ژیہ روس کس چم میہ یاور

ژیہ روس کتہ میا فی جایا

محمد بیہ نے خود دایا

پر بیہ پیچہ و فی بیہ سہس

میہ وچہ وینا چہ بکواس

چہ اور دور عام نے خاص

میہ لار میہ کس کس اس

کلن وود گیور، وایا

محمد بیہ نے خود دایا

میہ کس زمانان انسان

چہ بولان اسہ جیلن

ہم بیہ گتہ کامہ نیران

بولان چم ہونی لادن

بیہ دیو تھم میہ سایا

محمد بیہ نے خود دایا

بیہ سوز سہس ہر مدرس

بیہ سہ موت کاسکس

دویم لاس تہ کھہ وس

تہ بیہ تہرہن تہ تھو جیس

ژیہ روس کس داند وایا

محمد بیہ نے خود دایا

عہل کہہ تہم میہ کھاند

گیانے کپرس دھل پاند

تہ بیہ سہ و خاہہ ہر تہہ شہ

کندازن تہ ہر شہ

کودون پتہ وگنے بقایا

محمد بیہ نے خود دایا

کرم یام کتہہ وودہ وول آلہم

پیچہ شہ وشد تہن شام

سہہ گتہہ بالین ہر کتہ تمام

تہ پتہ کتہ شور میہ رام

دو تہہ تھو کم میہ جایا

محمد بیہ نے خود دایا

ای دہ تہہ لہیف راتن

کرم یاری میہ ذاتن

میہ زایم کورہ دہرہ من

کود کتہ ناو بیہہ و خوقن

دھل سہیم پتہ پتہ تہایا

محمد بیہ نے خود دایا

پتہرم تھس کس میہ

تہ و تہ و تہ بیہ و سن میہ

تہ و تہ تہ تہ و اول اسن میہ

تہ و تہ تہ یون و سن میہ

دس وکہ میا تہ بایا

محمد بیہ نے خود دایا

دھل بونو میون با پار

کھان چس میا تہ و تہ نار

کران کتہ چس ہر تہہ کار

بولان تہہ گا تہ بیکار

عزخان تہہ چہ حنایا

محمد بیہ نے خود دایا

ایتراف

فلام احمد کاش

پر چپس دم نرم میتره بند سوره عقل
یسر نبسته دین و دهر غایب اول
کس پیچ تاج تفاوته میو له کورم
دوپن گره سار به تو نگه حکمران
دلس دو پنم میبه کاه چرخ کور و پس
دیما من پیله شو غور و ک نور بخش
میبه رنج نظاره آیه اسما ن اندر و اثر
میبه تنوه اچو بند تر پیو کورس کایناش
میبه اوس طاقت نه یان پیله پچ آثم
آتو پنه نیو نیو دم لجه سکند
دو زل رنگ چینه پچه ازو کین گه لابن
میبه چم ارمه یمن دو دشت پیش رفته
نشاطن میبه دیکه خود دو چم پادشاه
کند بن رفته دهنه میبه کور و مراد گلشن
بر گیاه اوس میبه کور میبه ابرو و دین
دیشو نوزم میبه گردن یسین قمر
میبه تل قدماه ادا دو دینوت نم پیون
چر و دوس یام خیزن آ دم و نه
مگر اوس طمن پنه کیم کل
میبه زن نور به کشته به سوار سپس
میبه نوش نوک سبک رو دم نه یاد میبه
اچر و قو و قو میبه گود میبه پین تاو
گه تاه کور کور میبه گود و دل سنگ اسود
بر کس و نه جانور خوشخوار جنگجو
میبه و چمه از داه پیله شش اندر جمعه
میبه یسیر مایه کشته کور کور کشته پاد

پتو لکن میبه تسو چمه شورس دژ
سکوان، مندک، اگر جن، میشین
شفا خان، بیما من پیچ و هم تار
مران به چمه پتر یه چپس قحطس گره صان خوش
میبه کور موئم شتر بن فززه تزیسه پیچ طهاک
تلا یار و دماه و پشو میبه فر صت
بر دوه ما بول گنده الله کاه جارین
میبه زنگو جامه فقط بس کوس سینا سر
چهرم سبج خبر کین کورم قد
میبه تج گیتا تر کورم پچانسه کاشراه
قور اوس میبه دقه قفس کینه کیدوم
بر چپس و تنگ بیض، بنفجر حرارت
خود و الچه بیدی بنا و تبه سجده کور میبه
چهرس کس کور تبه دو پس زه کس چکه
یوا پیله به و تبه تو کن پور زو ناو
بر گیاه دیو پام ایلیمس میبه و تر کو
میبه پنه رنگ ناو تانه پچانسه کهم
میبه گیاه کور و دهر به کور تاه خود غرض چپس
چمه بتر کور میبه پنه کینه کور من پیوس
میبه پیله پیستود به چینه کانی تلیم جنگ
لچو و سوا کور و غور به چشول یان
بر کور و چمه کور به چمه حایل یس چمه موئم
کس به پیوسته بتر و پی سپر خاک
دیوان و نه کینه به کینه پیچ شور و و قفس
بر گیاه کیم به کیم مران پیچن بانچه
بر کس تبه اینه تر چمه بر دینه کین خود و ایلیم
میبه چم جانن پیستو سهرم زنگو دله
بر چپس سو پیل به چمه کور میبه دیوان چپس

مینے گز حواس غریزہ کر گز گز
اکس اکھ پیو پیس گز گز بیاکھ مینی و گز
پچیس آدم چندس چیم ساپہ بکڑ و گز

دیتھ تہ قند سجد سیلانی

شبستر کھنچہ بن
دیتھ پیو پیو پیو
مینترہ کھنچہ پیو
تکین، چنچہ بن، دیتھ بن کھنچہ
طالع یو دے پیو پیو
چیم غمہ گز گز پیو پیو
نیتھ پیو پیو کھنچہ کھنچہ
نخفہ خوا تاہ مہ کھنچہ شو کھنچہ

دو فنا

ش من، صبحن
پیر دس سوئس
پیچھ کوئٹ پو شش نالو نال
لوہ چکھ چاوا اسنا گیتوئٹا
اڈہ پیو پیو کھنچہ کھنچہ
دس پیر دس نالو نال پو شش دافا کھنچہ کھنچہ

لوہ تہ پیو

مصنف: امین کامل
محل: پانڈھ کھنچہ

کھنچہ لال کھنچہ

غزل

پیس آسہ پیو پیو کار مینو، یس آسہ پیو پیو
شکر دل تہ پیو دس پیو وار مینو تہ پیو گز گز
دو پیو دے دے کینا پیو پیو پیو عشقہ کین وار مینو
پیر پیو پیو پیو پیو پیو پیو پیو پیو

چیس ترین تہ تہ دین مینو کھنچہ کھنچہ
نہ مہ سائیکل پیو پیو پیو پیو پیو
زلفن مینو زلفن دیتھ دیتھ عاشق زلفن کھنچہ کھنچہ
باسان مینو پیو پیو پیو پیو پیو پیو

گرہ دیم کھنچہ کھنچہ کھنچہ کھنچہ کھنچہ
اکھ کوئٹ دے دے دے دے دے دے دے
دو دے دے دے دے دے دے دے دے
مینو پیو پیو پیو پیو پیو پیو پیو

مو پیر لالا جلون قصا - پیرا پیو پیو پیو پیو
قصہ آری کین عشقہ مینو مینو پیو پیو
مینو پیو پیو پیو پیو پیو پیو پیو

ابن کابلین دیتھ کھنچہ کھنچہ کھنچہ
کوئٹ کھنچہ کھنچہ کھنچہ کھنچہ کھنچہ
مینو پیو پیو پیو پیو پیو پیو پیو

غزل

محمّد الیوت قلیاب

بہ چھس سکہ تشنہ شد کس نیرہ اکھ دام
 بہ گڑھ با سیر تھو دتل چشمہ بادام
 وید اکھ نغمہ دتھ دیہ رایہ دتل سان
 مہ آو آرام یا متھ روو آرام
 تہ یہ کیا چھ چھس گداہ یا چھس شہنشاہ
 بہ کیا چھس عاشقن چھا ذاتھ یا کرام
 وچھتھ تمبلیوس ہوو دتھ ہرے پد پلوس
 آپز چھا چھس یہ وینہ لوس اندہ خام
 نمک پٹھ دین نہ بلیہ تلخا یہ صبرک
 سمے ساتی بنتھ چاوان چھس جام
 گنہ ان زلفن ہوا شبنم چھلان یاد
 تہ یہ پتھ پھلواہ خبر کم بوڑہ بدنام
 وچھس یا متھ دگک دامن سلامتھ
 نظر مہانی چھ یا میونے مثر رخام
 کران تا یک چھ از بے تاب دعا
 یہ گیارہ پتھر کھٹا ہوزو گڑھ شام

غزل

موتی اللہ تاز
گھاٹ رعنا داری

دل چھنا در دل یہ و پتر پتھر غم
 غم شامیں ستم اندہ پتانی ستم
 کس نہ غم للہ وان دل سہو تارہ پٹھ
 وہ نہ دیکھ دیرائے پتہ اکھ نیرہ ویم
 میون دامانے سوان پتھر آو سیر
 وینہ مٹس وچھتھ چھ ناگہ پتھر و خم
 شوقہ کین منترن پکان کایتاہ وہ مان
 کیاہ کرو تھتھ ستھ پتھر دیاوان چھ پتھر
 دلدرد سان پیرے کر دامن چھان
 میا ن نادانی وچھتھ راواں چھ کم
 دل پن باساں چھ منتری وہ لہ بوران
 میا لگان تہ شوقہ چن کا دین چھ غم
 منتر دلس ہے پتھر پتھر چھنہ کو بہ کاہہ
 پتھر پتھر تہ لوتھ لکھتھ یہ چھ بوڑہ ستم
 پونپن ستم دن شمعن تہ پتھر
 کیاہ و کس زیادہ دود کس زیادہ کم
 کم پتھر چھنہ کینہ نہ بانس غم پتھر
 چھس نوے باضے رماں اتھ ناو غم
 میون سازی سا پتھر سازن بیدون
 نازہ پن ضربن لواں نوک در دوسم

سویا

اکھ توارخی ڈراما

مصنف علی محمد لون

مولہ ڈایہ رفو پتھر

سویا چھ کشرہ مندھ تاریخی فرداوست - ستر شندو انجیری کارنہہ اقام
 لوکن نیرن زبون پٹھ پتھر - علی محمد لون چھ اتھ ڈرامائی شکل وژمٹر - سویا سندھ پتھر ڈراما تہ اکھ یادگار تخلیق

میر محلہ سرنگر - ۲

حسرت گدہ

یتہ :-

غزل

مرحوم غلام محمد عارفی

یہ چھ عارفی مرحوم نے سند احمدی غزل میں متواتر ۱۹۶۰
اندلیو کھرت اوس تو امیو پتہ رہتی سپیدی سر نشہ ہمیشہ
خارجہ -

آواز بجا، ساز بجا، میسانہ ترانک
بیٹو دسادہ مگر صاف ادا میسانہ ترانک
بیزا بیل چیمہ کس فرسودہ نظامس
لش نقش دس آذک کھنکھ غنہ بچہ دمانک
دیوانہ بھنکھ کیا زہ پلن چھاوہ پلن پان
دہ پردہ کھنکھ دہ دہ جگر آب روانک
زولانہ تہ زنجیری گریختیو تہ تہ او
دل میٹون طرف دار میٹو آمینہ امانک
آواہ بہ چھس باوہ تھرن پھو تہ پھلین پتھ
ولداوہ تہ پتھ نازہ اداخت شہانک
شخو زوہ مینہ کن تہ نظر دولہ مسالے
طاسکاوہ تہ کر واپ مینہ کن بہہ کمانک
دہ راسے دیش واسے دیش و دیش تہ تہ آہ
سامانہ تہ بر سو زو ک، آہ فغانک
عارض چھ و نان دہ دہ جگر زہ پلن مٹن
نوو کتہ مگر طس زہ ادا پارانہ زمانک

غزل

مکھن لال کنول

بیٹو چھ عشق تہ تہ نشہ دل زون محبوب بھانی تہ نادین
بیٹو چھ شہن لولہ تہ تہ نشہ شون اوچھ محفل کھنکھ کھنکھ لالون

یہ چھ دل شمس دامانہ تھون اس عشق شون بیاک گون
بے چارہ بومبر آواہ گون مستانہ پیر زل تہ لالون

موت راتی غارن سالہ انان گل کاس اندلیو دود سنال
گہ دتیو تاجی سند داغ پزناں تن پشیرا پشیرا دہ لالون

تھرہ جگر سہ خن کن داریتھ، موت کرہ پشیرا زل آریتھ
ج زون اپی تھرہ تن پشیرتھ، امیکلین منتر تھرہ ناون

گر وقتن داریتھ زہ ہلہ گری آذک ناون شپن جامہ زری
پوڈ مشہ نہ سہ پتھ لوح پری، لہ سہ باوہ دغا دتھ و دہ ناون

پیمانہ مینہ پلہ ون پتھ دہ شلکھ کینہ منہ چتھ کینہ پتھ پتھ پتھ
مینہ تہ مینو ک نہ اتن انکا کرکھ، تکر مارہ پتھ نظر تکر اون

غم اون شمس پون پھرت افن دہ صرن تن پتھ تون پتھ
لیو کھ غزل کنولن دل چیرتھ، ہی شولہ ز مینس پتھ لالون

اچھہ زبان

مصنف: محمد امین کامل

اردو زبان والین کا شرمین مینہ خا طرہ کا شرسٹل خط پیچھہ کتہ پیچھہ
نادک سہل طریقہ - یہ تہ بیدہ پرتھ میکہ ہر کا تھ مٹن دین منتر کا شترہ رستل خطک تہ پتھ

خوشی منبر لهر - اباؤا !
 اچھ بیٹہ وارا یہ منبر گیارہ ساری خوشی کتاب تہ تس
 لگا کر پڑھنے - منبر ہیوت زویدہ زویدہ وون تہ وون -
 نتھہ پاچھ زہ خاند اس پیتھ کسلی دینہ موہ کھ ساری
 ویرہ چند تجربہ اوستان لکرن - یہ سوڈے
 سپد اہمہ کز زہ پچھ منبر اس اکھ خوبصورت
 کنگنہ سیٹ - مستس ڈوپاری لاکچہ کنگنہ نیرا
 بیکہ کنگنہ نہ آسہ منبر براڈوے نماکش منبر وچھ شہ
 تس اس یمن کنگنہ صفت تالکھ - سوہ اس یمن کالہ
 پچھ نہ و اس یہ کنگنہ سیٹ منگان - مسیجہ منبر
 بیکہ کنگنہ آسہ سوہ نہ ہری اہیہ کچھ - تہ یمن کنگنہ
 مندرنگ اس ڈیلا یہ مندر اس اتھ تہ کنگنہ مس تس
 ستی برابر لان - زن آسہ بیکہ کنگنہ تندی سی
 مس تس بنا وینہ آشرہ - کوتاہ شر اس تس یمن کنگنہ
 مندر - گہنیت جادہ اس نہ کز اس نہ سوہ اتھ طہس
 دوان کلہ کڈ نہ - اذیلہ بیکہ کنگنہ سیٹ تندی من
 منبر اس کز مس اس نہ ڈو ومنت - نتھہ سوہ یمو
 کنگنہ ستی یادہ - نتھہ لچھ کنگنہ ناٹھس شری

سندی پاچھ وچھس ستی در میانش
 مس تس لکھ نہ وہ دی تا تس اس
 وون کز کھان - جن اس نہ وینہ تندی ڈا وچھ من
 ڈیلا یہ کڈ پنی ڈا وچھ منبر تہ کھون
 منبر اس پچھ زنجیر اس نہ پیر کران -
 زن اس ڈیلا یہ کھ صاف تہ پاک لوح
 آنہ وچھان -
 در یہ چھنا اکھ موہ ل چیز جم ! چاند موہ کھ بیکہ چیز
 اہنہ خاطرہ چھان مہ ساری باز دوان - اگر نہ
 دوہس ہنہ پچھیر تہ وکھ وچھک برا وائے چھنہ -
 ولہ دہ پنی کز پوری - بیکہ لاکھ نتھہ یہ زنجیر وچھ کز
 شوہس -
 ڈیلا یہ منبر کتھ لکھ اوچھس چکر سوہ - پنے نہ
 دو شوہ نہ کچھ کز دینہ ستی تہ تروون اسن
 کھنگالہ - تم ہیوت وون : "مہ چھہ باسان اسی
 تھو و دہ شوہ پنے پنے ڈالہ اس تلکلی تکیا زہ
 اسی چھنہ وینہ ستی جان چیز استمال کز اس لاکھہ
 چاند بیکہ کنگنہ پنے موہ کڈ پنے مہ پنی کز کنگنہ - اچھا
 وہ تھ - ان چائے "

نتھہ زبانی گر تھ ہر بر تہ پو پچھ کران یوہ باجہ آسہ دہ دہ کلین ستی آپر من
 غلام رسول کار

خوار

علی محمد لوت

نہو لہ خط قد سادہ بانڈہ نشہ ویوٹ پوٹھت مند
 جسم گمشان پوٹھت وہ زانان گس پور۔ نیمہ کہ دباوہ ستر
 تم نمسا کہ تھنے متو چہ۔ ڈاکٹر علی جان و نان دودینہ
 رشتہ تہ۔ اووہ ڈیوٹ فسیاٹی مرض۔ تھتھ چھتھ قمارش تہ
 بالاج۔ ڈیوٹ کھول۔ یانے زن کھوہ لہ سمنتر تالہ تام دودیت۔
 امہ اووہ متس دودتھ دوان دوان پوٹھت پکان۔

دوہ بھر تہ منک۔ پان ڈاہنہ ستر کلمہ ڈوٹھہ مشہ جلال۔
 دودتھ تھتھ۔ کلمہ چنہو ستر تہ بھنہ انت۔ دواہ بھرہ نگنہ۔
 تہ منہو بگ چاہ ذوق۔ بیتا شیراچین پوٹھت کینہ مدہ "سہ"
 آہہ بھہ نے پان کھکھری مش لہ۔ نظرہ بدوہ نشہ دچھتھ
 پوٹھت لہہ تھلس لکچھن۔ ویچھن ویچھن پوٹھت دویہ اہہ بارہ
 تھتھ۔ دودن کپوٹھن زین نہ تروہن منتر تروان و اسان
 دودتھ تھتھ۔ نمبر اکہ۔ اس پوٹھت نہ لہہ نہ ڈاہنہ دتھ
 زلیہ تالس لکچھت۔ دواہ دینہ اسندتھ لہہ لایہ کڈان۔
 منیراہ۔ دچھتھ تہ کھو دواہ پراڈہ کش کڈتھ نکہ دواہ کو
 ساری جوت جہا تھ مش آواز چھکان۔ قمتیضہ کارہ
 پوٹھت کو پوٹھت دامن تام کرہ کرہ کورہ وک لوتھتھو۔ تھہ لہون
 کن شلوار نمایتیون لکچھتھ حمال پوٹھتھو۔ دچھتھتھ
 زالس منتر سگریٹ لکچھتھ امی اتھہ ستر ڈوٹھہ کھوہ لہ بھش
 بھش دی دی چکاوان۔ تہ دودتھ اتھہ کو پوٹھتھو پونچہ
 تھتھہ دتھتھ مقابلہ کر تھس منتر تھتھ کئی چیرہ ڈان۔

زن چھکر آوری متس پانس پوٹھت و مان۔ سائیکس پوٹھت تھتھ
 کسان۔ زن تہ تخت طاؤس پوٹھت شاہ جہان۔ تہ پان
 پانس ستر زانہ تھہ واکم کم ڈیلاگ بولان۔ پڑہ پڑہ۔
 تھہ اسان گے وہ داکٹر کر تھان۔ تھکن تہ پانس لکچھ
 پھاشس پکان۔

نتر گوہ گل تاینخ پادائش۔ سکول پد سادی لکچھتھ
 پوٹھت ۱۹۲۷۔ د کھری۔ اہسہ۔ اصل تاینخ پادائش
 ناموگم۔

خاندان۔ ترمیو پیر پوٹھتھو دواہ۔ امہ پوٹھتھو آوری
 ہکو کاشتکار۔ باہہ تہ پتر ڈاہنہ لہن فرمن ہندی لکچھ
 لکچھتھ۔ تھتھ زانہ کڈتھ تہ پانہ افسر لکچھتھ بویا لہو۔
 پہ مہر پانی فارسی خان مالو مرہ پوٹھتھو کڈتھ۔

تالیم۔ تالس نشہ کریماجی حروف۔ گلستان۔ برتان۔
 دارستان امیر حمزہ تہ سہ کتبہ۔ سکولس منتر منشی پرم چند
 اشکس تام اردواں لوی ادب۔ کالیچس منتر
 کلاسی انگریزی ادب تہ کلاں مارکس سند فلسفہ۔

کشان کشان بی بی پاسبان کزن - ته ایم ای کرنگ حشرت
دلش منور دیا و بخت دهن درین در بدر گزین
دین و ایمان :- ناوه موجب مسلمان - کرنگه کزن
نامسان - بی کر دیری - مگر دام چینه پتیه همیشه
پیش و دان و دان « او مانے گاڈ » وروندان اس
سوچنه سمجھنه موجب خالص ترقی پسند -

مریضانه عشق سنی کوچه گلین منتر
کالجس نام ورتو دومت علی تجر به دچھو کھو وری حاصل
کر کی منتر - ایک عشق دهن دهن بانه کھیتھ بلس باکس
حالی سندھ ایته لور کلس چھاوه نو دومت - سته لور لور
از کیچه آسنه بند کلمه بدن - ته پانه ر بار کور استھه
لاکم زمانه ایته دهن - دهن فی پیه لاگته ناگه کر بیه منته -
ته کر یک ناگه پکه ناون - زمانه ہو کوره دقوب دهن -
مینو بال کر هته ته استری کر هته تهاونه - ته پانه پانس
لور کھه کر هته لجه ناون - دهن منتر است کانه کر هته دهن
سوه مبراونه - ته سائیکلس پلجه سواد جی بی دود وورن -
اودوتی زمانه بند به به واپس پھیرن - ته تهنده ناوه سارانی
دھ بین مده پھه دهن منی اودور کزن - نه کره داره بر
ترو پیرنه پانی پانس ملکه کزن -

دولت سچھه کالج اذھتی انگریزی ایستس تھون -
گو دهن کوچه تیلون لاگن - پته « بند وستان چھوڑ دو »
تحریکه بندس انرس تل تھه کنشس کلس کھه لاگنی - پته
انگریزین خلاف نیند و ہونزو دیکھ لغره دهن - پته وادہ وادہ
ایہ لغری مودان - ته « کشمیر چھوڑ دو » - کالجس منتری
شیرادہ وادہ بالہ بالہ کسی فلسفک شیرہ جون - کالجس منتر
دھ من پڑھه لجه گراہ سینما دچھن - ته گراہ کره وایته
ملکه بندین سون اشتری کر دهن - ته بله بناونه - سکولس منتر
بقره لیکھن ته دهن دهن مہر منتر ایته بوجیس منتر

اکھ ہتھ ته تہجی ہنر حاصل کر دهن -

ایڈیو کشمیر منتر ۵-۵-۵ - اکس کر بلس منتر
ککرک بختہ اژن - تہ سارو پانترہ ٹیشن اسٹیشن پروڈ
پروڈیوسر بختہ استیفہ دھه نیرن - ایته دور اس منتر
یران کشور سکتی بچھه وایته کر هته درجن واد دھه
لیکھن - ته پیتھه ہفتہ اکھ اکھ دانا اشکره ناون -
ایڈیو پچھه کر کی منتر لور کھه لال مندی وایتن - ته
سیکلر اکادمی ہند دھن سیکر لری بختہ اختر محی الدین
نہ لیکھ ته پروفیسر کول نہ ہفتہ ہر دھن کر نه حشرت
کر هھس « بلدی دنا » ته چیرا سون « ایڈیس » وایته
ایتنه بلایتن دین - سیکلر کالفرنس سون دھه بن منتر
پانه زبردس ماکسی آسنه پته امیر تنظیم منتر کیونک
دخل اندازی خلاف جہاد کر دهن - ته دینا نامھ ناوس خلاف
علی محمد طاقس ووت دھه یہ جنرل سیکر لری بناونج ناکام
کر شش کر دهن - « نا دوس » ته پوتھه پانه نادم کر هھن -
ته آخر کار سیکلر کالفرنسک کنوینسر بختہ حالاتن ستر
سمجھوتہ کزن - ۱۹۵۶ اکس کر آشوب دوس منتر بختی
صابونی ناراضگی لری - ته سری تکره پلجه ملک بد کر هھه
دلہ منترن سرکرن پلجه وادہ کر هھن - اوت وایته
« ہوم بیک » کر هھن - ته دوستن بده تھوڑ کلاس بجات
آمینر چلچلے لیکھن - شرین ہندس ناوس قریح بنا وھه صبح
شام پچھه وایتن کر مس منتر ایته کیتھه تھوڑ کر هھن
وایته تھه تہ ناگھه وی دی مله وایتن بندہ ناش کزن -
تھندی امس پھاش پرن - ته کھنچن پلجه نام افسانہ لیکھن -
« بیسویں صدی » سالس لیکھه پھاش پرن پته بین
افسانہ خوشتر گراہی سندھ ناوه سفارش خط پلجه سوزن -
افسانہ چچن - مکر نا وادہ لجه « کجا » از و کاسلسلہ لانتھا
ته کجا « وادلک » - لون قسم کیون نہ آیزدہ سوزہ نہ زانہ تہ

بیوس حدی ہنس منرافسانہ - انھہ تھس پٹھہ از تام ڈاڈ
 کڑی - گر بیوس حدی یوچ منرجھہ متی ادین ہندی
 خطا پڑی پڑی تہنہ چا پڑی تہ پٹھہ اس کھنکارہ تڑاڈ
 کالیجہ منرے لکھجہ کو شش کڑی - لاکہ روخس منر
 چھین - امہ پتہ کثیر تیر تہ جوم واتن - تہ پڑیم رسا پس منر
 اکھ خاکہ "گوہہ کالج تک" شائع کرن - امہ پتہ دو تھہ
 بمی واتن - نہ نظام رسا پس منرافتہ فلمی مضمون چھاپن -
 لکھنہ بدھہ پڑے دنی زہ میون افسانہ تیرہ فلاڈی
 رسا پس منر - بریتھہ افسانہ لکھنہ پتہ تہ پانہ تہ یہ دن
 زہ پڑچس دراصل ڈرامہ نگار - تہ ٹھاکر اسند تہ یہ
 پانہ زہ ان چھ ڈراما نگار تہ بس!
 ادبی سوچہ "اسو تہ چھ انسان" ناول لکھنہ تہ
 امہ ناول ہندہ ہریت منرہ نیر تھی روپ بدلاؤن -
 تہ علی محمد لوتی تھہ تھہ دنی دماخوہ دایاہ ایہ ناول اچھ
 مہہ بدلیستق پیچہ ناول - دیان جیم - بہ چھہ نہ ناول
 بہ چھہ (پور تاج پنہ پن اتھن تہ ناچھنہ پڑھہ)
 ولہ پھیر تھہ ادو ناول "شاہدہ تیری آرزو"
 لکھنکار اعلان کرن - تہ زہ یہ ناول چھہ تہ تی
 لکن پیٹھہ لکھنہ آشریم لونس ولہ منر لکھہ پھاش آری
 پان - تہ بین آفج ہولہ نہ باپتھہ لوتی یہ ناول ترکمان
 سیکھ کھن کھن کھن تہ تہ کھن کھن ہندہ ناوہ منسوب کڑی -
 تہ ریاستی اکادمی ہند القامہ حاصل کرن - شرین ہندہ
 باپتھہ ہندی زبانی منر "دھرتی کاسورگی" لکھن - تہ
 نہ نہ ہندی وان آسک تہ ہندستانی آسک نگارہ دین -
 پن اظہار کھہ دھتہ ظاہر کرنہ باپتھہ کاشمیری پٹھہ
 منری منری کاہنہ افسانہ لکھن تہ کاشمیری افسانہ نگاران
 منر تھک دینہ دین سترہ جڑاہ پن - پن پان ڈرامہ کھہ
 مودانک شاہسوارہ زانن - تہ پٹھہ کڑی کڑی ڈراما لکھنہ

تہ الظام نری - تاسخی ڈراما "سیا" لکھنہ ادین خاصک
 ڈراما نگاران پٹھہ روہہ داب تراؤن - تہ من پٹھہ پنہ نہ
 عظمک دباڈ تراؤن یہ دنتھہ زہ پورہ شپہ پٹھہ سنگم
 یہ ڈراما لکھان لکھان - اتھہ ڈراما پس منر پڑی کڑی قدیم
 یونانی ڈراما پٹھہ از تام سادے سیکھہ وناؤتہ - مگر اتھہ
 سادہ سی کہ سانی توں کرھن - تہ رادے کرھن براہن
 یہ دنتھہ پائل کرھن نہ یہ ڈراما ایج کرنہ باپتھہ کڑھہ
 کاہنہ اسٹین سلو لکی یا کاہنہ بریخت وھتھن - تہ تہ
 چھہ براہن کوٹھو یہ شیش پٹھہ واتہ ناوہ خاطرہ -
 براہن دن - متویارہ زہ چھتھن اتھہ منر آغا
 حشر کاشمیری سندہ پٹھہ سنگم تھو کڑی - پردہ کاشنک
 لو آزی اتھہ چھہ کھل مشورہ - پچرل اکادمی ہندس
 ڈراما مسودہ مقابل منر کھہ دپتھہ لہ امہ ڈراما پٹھہ
 اول الظام حاصل کرن - مگر بدلیجہ سوم ناچھنہ کشی - یں پانہ تہ
 ڈراما برد کٹھن کھو لو آزی ماتو نشہ بے خبر چھہ - مگر لوہنی
 پٹھہ چھہ پس اکھ اتھادی زانان - دھہ شوڈی ہند امہ
 بے خبری تہ کم نامی ہند ثبوت یہ دنتھہ دین زہ ڈراما چھہ "پاپن
 لکھت سونچن اکہ طریقہ وناؤن تیرہ طریقہ نتیجہ مولوم -
 بن عموم مضمون ہند نگار کرھن - تہ پنہ پن بند بن احسان
 پڑ کڑی - وچھن وچھن کت بن تہ بد بن بد بن مصنف ہندی
 حوالہ دی دی اکھ پنہ پن کت بن لیوب بقوب کرن - تہ پنہ باقی
 کم پڑی متن دوتن تہ جہاں ادین چانٹھو گند دین - پن پان
 اکھ اشلا کچل زانن - مگر دوتی نہ ناڈاکرن انجینرن - ادوہن
 لکھن ناگہ دین تہ ناوڈک تہ جان ڈراما نگار اسٹھہ تہ
 منری منری پس پٹھہ شکھ کرن - تہ فرسٹریٹ
 کڑھتھہ غنہ لام بنی سوہ کاس عظیم ڈرامہ نگار دن - تہ
 کڑی کہ دینہ - "یہ چھہ سوہ دے دھونک! بکو اس!
 نان سٹنس!!"

سنتوش بایه!

کاشتر ادب و دوت دل سپید سچا خوه ش-
 بیتقه بیچه چیم افسوس سپدان زه سانی لیدر چه
 سینه کس کس بیچه ز بیچه تقیر کراله تبه گامه
 گامه پهرتد کاشتره زبانی منتر و و به مانگه لان-
 گمره توفیق سپید کر نه ز نه زه آبه ز نه زه
 پار جانی خاطره تبه کر من کا نه کتھا...

— مکهن لال کنول (سولور)

سنتوش بایه!

"کاشتر ادب" چه بدو برتی پامو دامت- به چه
 کاشتره زبانی منتر خوه ش سختی زه تبه به شله
 بیتقه قدم نته کس چه دنی کن آتھ زبانی مازان-
 حالانکه به چه سانی مادری زبان- میون دعاچه
 به گونده توان تبه پهره کن تبه کاشتره ادبک آتھ
 نمایند دستاویر بنن-

— عایشه مستور

سنتوش صاب!

"کاشتر ادب" چه کاشتره زبانی منتره
 خاطره پیری پامو آتھ نیک فال- مگر شکل خط
 چینه اکیس دینجه روزان- اورکن گونده
 واره پامو دیان دین

محمود احمد رانی

خامنه کلام

سنتوش بایه!

کاشتره ادبک گمه دینک شاره چه اکیس کاشتره پیش کالس کن
 اشاره کران- کاشتره زبانی منتره سکل خطس بیچه امین کالمن
 تبه کر بیس بیچه اونا کس دین منتره بیچه تبه کالمن
 رحمان ای منتر نظم "جلوه" تبه زبانی چه تبه فنی بلند کن اشاره کران
 بیچه بیس بیس تبه یون و اکیس دینان تو کن پاده کر تبه بدله دین
 چه دوان- دنی کن کس کاشتره ادبک چه تبه خلقی ادبه بدله ترجمن
 مندر یاده صور و رتبه-

— شمیم احمد شمیم

سنتوش صاب!

کاشتر ادبک گمه دینک شاره و دتم- پیری پامو چه کاشتره منتر کاتھ
 رساله یا اجاب کدن دل گمه دینج کام- به بیس سوچان ز به کتھ
 سهادس بیچه کتھ به یو آتھ- اشتها حاصل کر پنج کره کوشش کر-
 س تهاوه آتھ ز به سکو منتر تبه پره آتھ آتھ دوش کران بیچه
 پامو باقی رسالن یا ترقی منترن کامن سوه آتھ لای چه کران-

— مکهن لال محو

سنتوش صاب!

کاشتر ادبک گمه دینک شاره پورم- بکوان گونده آتھ کامیاب تهاون-
 ز بیچه منتر یا افسانه کره بیچه پیری تبه کانه اسکو صیفه چه
 گنده کتھ کتھ کتھ پیری روزن زیاده جان- سرولق تبه
 کر بیس بجان بناون- خوله خط سلسله روزه دلچسپ-

— پی- این کاپر و (سولور)

پیشتر پیشتر جی- آر سنتوشن سکور- بیو کشیر پریس سرنگس اندر چپ کر تبه چه کرال عمل بیچه شایع-